

دورنمای نقش استان مازندران در امر خودکفایی برنج کشور

علی فاتحی عبدالمللکی - مسعود غلامی

افزایش مهارت‌ها و توانائیهای بخش اجرایی و تحقیقی همواره موجب می شود تا ضمن افزایش کارایی مؤثر، تولید نیز در فراخور امکانات افزایش یابد. از این رو تلاش و کوشش مداوم برای استفاده مطلوب از امکانات و منابع در جهت افزایش بهره وری ما را کمک می کند تا با توجه داشتن به مسایل آموزشی مولدین، متوسط مالکیت، تعداد بهره بردار، استفاده بهینه از منابع موجود، بکارگیری از علوم فنون جدید در جهت مکانیزه نمودن کشت، زمینه افزایش تولید را مهیا ساخت.

بررسیهای بعمل آمده از سوی اداره کل آمار و اطلاعات نشان می دهد که حدود ۹۳/۸۷ درصد بهره برداران برنج کشور حدود یک هکتار برنجکاری دارند که این درصد بهره برداران متأسفانه بیشتر در دو استان برنج خیز کشور یعنی استانهای گیلان، مازندران نمود دارد که حدودی ۷۵ درصد تولید برنج کشور را بخود اختصاص داده است. هدف از این مقاله پیدانمودن راهکارهای مؤثر در جهت افزایش تولید و در نهایت رسیدن به خودکفایی است و سعی شده است با برشمردن شیوه های مؤثر در جهت رسیدن به خودکفایی برنج و حمایت و توجه دولت در قالب پذیرش سیاستهای حمایتی، راهبردی های تجاری، کاهش واردات، اعمال سیاستهای توسعه صادرات و در نهایت کاهش موانع و محدودیت های صادراتی بتوان به اهداف برنامه تولیدی دست یافت.

بررسیهای میدانی انجام شده نشان میدهد که در حال حاضر حدود ۴۰٪ از بهره برداران ارقام محلی برنج بین ۲ - ۳ تن در هکتار، و فقط ۴ درصد از این بهره برداران برنج در مازندران بیش از ۶ - ۵ تن در هکتار استحصال می کنند در حالیکه تنها ۴/۵٪ از این افراد بالاتر از ۸ تن شلتوک برداشت می کنند که باید برنامه ریزی منسجم و با بهره گیری از توانمندیهای موجود و توجهی که دولت در زمینه کاهش هزینه تولید (از طریق تجهیز و نوسازی اراضی - استفاده از آبهای سطحی مکانیزه نمودن کشت برنج و...) و نیز پذیرش سیاستهای حمایتی و تعرفه ای و سیاستهای توسعه ای صادرات برنج و... مبادرت ورزید. قطعاً می توان با توجه به نگرش دولت در امر تولید برنج تا پایان سال ۱۳۸۵ با حذف تولید کمتر از ۴ تن در ارقام محلی و کاهش سطح زیر کشت ارقام محلی به ۶۰ هزار هکتار در مازندران (۲۶ درصد کل سطح) کاهش داده و متوسط عملکرد را به بالاتر از ۵ تن در هکتار رساند. همچنین با کشت ارقام پر محصول و حذف ۶ - ۵ تن عملکرد در هکتار این ارقام ضمن افزایش عملکرد در واحد سطح زیر کشت را به حدود ۱۷۰ هزار هکتار رساند. (۷۴٪ کل سطح). این در حالی است که بیش از ۳۵ درصد تولیدکنندگان بالاتر از ۸ تن شلتوک برداشت نمایند که نسبت به سال پایه (۱۳۸۰) حدود ۳۰ درصد افزایش دارد.

در این مقاله همچنین سعی شده است تا به بررسی مشکلات موجود پیرامون راهکارهایی برای
ارایه نماید. مهمترین مشکلات در زمینه تولید برنج می توان درآمد ناکافی برنجکاران بدلیل
بالا بودن هزینه تولید، پائین بودن متوسط مالکیت، پائین بودن ایام اشتغال در سال، تک محصولی
بودن مناطق عمده شالیزاری استان بدلیل آبی نبودن عدم استقرار صنایع تبدیلی مناسب با
فن آوریهای جدید، بالا بودن ضریب ضایعات در مراحل مختلف کشت برنج ونوسانات قیمت،
صعوبت امر تولید برنج، افزایش مصرف و در نهایت عدم اطمینان به تولید پایدار دانست.
راهکارهای بلندمدت و کوتاه مدت در این مقاله پیشنهاد شده است که می توان قسمت اعظم
مشکلات را حل کرد و انشاء... به هدف نهایی دست یافت.